

ANGOL IDIÓMÁK ISMERETÉNEK ÖSSZEFÜGGÉSE NÉHÁNY HÁTTÉRTÉNYEZŐVEL MAGYAR FŐISKOLÁSOK KÖRÉBEN

Németh Anikó*, Thékes István**

* SZTE Modern Nyelvek és Kultúrák Tanszék

** SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: idegennyelv-elsajátítás; szókincs; idióma

Ellis (2001) szerint az idióma olyan szavak együttese, amelyek gyakran együtt fordulnak elő, ezért a memóriában is könnyebben tárolódnak. A 20. század utolsó évtizedében a nyelvtanításban kiemelt jelentőséget kapott az idiómák tanítása (Wray, 2001). Több kutató (pl. Nattinger és deCarrico, 1992; Lewis, 1993) is amellett érvelt, hogy a tananyagban kiemelt szerepe legyen az idiómáknak. Erman és Warren (2000) angol anyanyelvűeket vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy beszédük 58%-a szóösszetételekből áll. Wray és Fitzpatrick (2009) szerint az idiómák használatakor egyértelművé válik, hogy ki az anyanyelvű.

A kutatás célja az volt, hogy feltárjuk az angol idiómák ismeretét magyar főiskolások körében. Ennek felmérésére saját tesztet állítottunk össze (idiómateszt). Azt is elemeztük, e teszten elért eredmény milyen összefüggést mutat az elsajátítási motivációval, az induktív gondolkodással és a metakognitív olvasási stratégiákkal. Hipotézisünk az volt, hogy a teszten elért eredmények erős kapcsolatban állnak a motivációval, az induktív gondolkodással és a metakognitív olvasási tudatossággal.

A vizsgálatban 77 elsőéves magyar főiskolás vett részt, akiknek angol nyelvi tudása KER B1 szintű. Saját tesztel mértük fel tudásukat, és azokat a diákokat nem vontuk be, akik a B1 szint alatt voltak, mert azt feltételeztük, hogy nem lesznek képesek minimális eredményt sem elérni az idiómateszten. Az idiómateszt – Laufer és mtsiai (2004) modellje alapján – 30 szövegbe ágyazott feladatból, 20 passzív és 10 aktív felidézési feladatból áll. A mérőeszközben szereplő kifejezéseket a PHRASE-korpuszból (Martinez és Schmitt, 2011) vettük, huszat az első ezer, ötöt-ötöt a második és a harmadik ezer gyakoriságig. Olyan szóösszetételeket választottunk, amelyek önálló jelentésben állnak. Az idiómateszt reliabilitása magas (Cronbach- $\alpha=0,81$). A teszt megoldása után kitöltötték az induktív gondolkodási tesztet (Csapó, 1994), az idegen nyelvi elsajátítási motivációt vizsgáló kérdőívet (Józsa és Nikolov, 2007) és a MARSÍ-kérdőív magyar változatát (Molitorisz, 2011).

Erős és szignifikáns összefüggés áll fenn a teszt és az elsajátítási motivációt vizsgáló kérdőív 'nyelvhez való attitűd' faktorával ($r=0,83$, $p<0.005$). A szóanalógiás induktív gondolkodással mérsékelt összefüggésben áll ($r=0,38$, $p<0.005$), akárcsak a MARSÍ-kérdőíven kapott eredményekkel ($r=0,40$, $p<0.005$). Magyarországi kutatásokban angol nyelvű kifejezések ismeretét korábban nem vizsgálták ezekkel a háttérváltozókkal, és a felmérés kiindulópontja lehet egy kontrollcsoportos mérésnek is.